

การศึกษากิจกรรมากรพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ในกิ่งเถา
ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

นางสาวประไพ จิวชัยกุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพยาบาลศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974 - 568 - 139 - 3

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

012896

T 10295045

A STUDY OF NURSING ACTIVITIES BASED ON
FLORENCE NIGHTINGALE'S CONCEPTS OF PROFESSIONAL
NURSES IN THE LOWER NORTHEASTERN REGION HOSPITALS
UNDER THE JURISDICTION OF MINISTRY OF PUBLIC HEALTH

Miss Prapai Jiwattayakul

ศูนย์วิทยทรัพยากร
A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Nursing Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษากิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์
ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียง
เฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

โดย

นางสาวประไพ จิวชัยกุล

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โสทนันท

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สมคิด รักษาสิทธิ์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โสทนันท)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุระนโชติ)

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษากิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์
ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียง
เฉียงเหนือตอนล่าง สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ชื่อนิสิต

นางสาวประไพ จิวชัยกุล

อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประนอม โธทกานนท์

ภาควิชา

พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา

2529

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์
ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล จากหนังสือ Notes on Nursing และเพื่อศึกษาว่า
พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในแต่ละประเภทของโรงพยาบาล และมีประสบการณ์
แตกต่างกัน จะปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลแตกต่างกันหรือไม่ ตัวอย่างประชากรคือ
พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง สังกัด
กระทรวงสาธารณสุข มีวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้ (1) ศึกษาเนื้อหาทางการ
พยาบาลของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล โดยละเอียด (2) ศึกษาภาพยนตร์เกี่ยวกับ
กิจกรรมการพยาบาลของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล (3) พิจารณาและวิเคราะห์แนวคิด
อย่างละเอียด (4) ประเมินและขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ (5) สร้างแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์
ไนติงเกล รวมทั้งสิ้น 55 ข้อ ตรวจสอบความเที่ยงและส่งแบบสอบถามไปยังตัว
อย่างประชากรทางไปรษณีย์ รวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาใช้ในการวิจัย
รวม 256 ฉบับ จากพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์ โรงพยาบาล
ทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการพยาบาลที่มีการปฏิบัติมากที่สุด 5 ข้อแรกคือ ประเมิน
สภาวะของผู้ป่วยทั้งทางร่างกายและจิตใจได้ถูกต้องรวดเร็ว ทำลายเชื้อโรคโดยใช้

สัดส่วนของน้ำยาผสมที่ถูกต้องและเหมาะสม บันทึกอากู อากูแสดง และการทำเป็นโรคของผู้ป่วย เก็บเครื่องมือเครื่องใช้ที่ใส่แล้วเข้าที่เรียบร้อย ไม่วางไว้ที่เตียงผู้ป่วย และทำความสะอาดเครื่องมือเครื่องใช้ในเตียงผู้ป่วย เมื่อผู้ป่วยใส่เสร็จ กิจกรรมที่ได้รับ การปฏิบัติที่ดีที่สุดคือ ลดความเบื่อหน่ายของผู้ป่วยที่ตองนอนพักรักษาตัวนาน ๆ ในรูปแบบต่าง ๆ กัน เช่น จัดแจกันดอกไม้ เป็นต้น

2. สัดส่วนความถี่ของกรปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลกับประเภทของโรงพยาบาลและกับประสมการณการทำงานของพยาบาล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 .01 และ .001 รวมกันแล้ว 34 ข้อ และ 4 ข้อ ตามลำดับ

3. อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามกรรายงานของพยาบาลวิชาชีพที่พบมากที่สุดคือ จำนวนพยาบาลไม่ได้สัดส่วนกับจำนวนผู้ป่วย ทำให้พยาบาลไม่มีเวลาเพียงพอ การดูแลจึงปฏิบัติได้ไม่ทั่วถึง และขาดความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ระดับต่าง ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title A Study of Nursing Activities Based on
Florence Nightingale's Concepts of
Professional Nurses in the Lower Northeas-
tern Region Hospitals under the Jurisdiction
of Ministry of Public Health

Student Miss Prapai Jiwattayakul

Thesis Advisor Assistant Professor Pranom Othaganont Ed.D.

Department Nursing Education

Academic Year 1986

ABSTRACT

This study was conducted in an effort to examine which tasks, based on Florence Nightingale's Notes on Nursing, were performed in a selected group of professional nurses working in the lower Northeastern region hospitals under the Jurisdiction of the Ministry of Public Health. At the same time, an effort was made to examine whether professional nurses who had difference in working institute and working experiences performed those activities differently. The process of examination consisted of (1) intensive review of literature (2) review the films concerning Florence Nightingale nursing activities (3) free discussion (4) experts consultation and finally (5) a survey questionnaire which comprised of 55 comprehensive lists of nursing activities based on Florence Nightingale's nursing concept was developed. The questionnaire was tested for reliability and then, mailed to

the samples. After follow up procedure, the final respondents were 256 nurses working in regional, general and community hospitals.

The major findings

1. The first five tasks performed most were accurate patients' physical and mental assessment, the proper use of disinfectant solution, patients' progress recording, keep an medical equipments in the right place, equipments cleanliness. On the other hand, the task performed the least was applying means and ways to lessen a bore for immobilized patients.

2. The Chi-square test of significant difference at the level of .05, .01, .001 indicated that professional nurses who had difference in working institute and in working experiences performed differently in 34 and 4 nuring activities respectively.

3. The problems in performing nursing activities reported by professional nurse which found most were disproportion of nursing personels and the patients, and noncooperation of nursing personels.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีด้วยความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประนอม โอทกานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ได้ให้คำแนะนำให้ ข้อคิดเห็น รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่ พร้อมทั้งตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่อง ต่าง ๆ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรณ ปุณฺณโชติ ที่กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ เกี่ยวกับสถิติการวิจัย คุณฉวีพร หาญคุณะเศรษฐ์ ที่กรุณาหาหนังสือให้ รองศาสตราจารย์พักริศา อิบราฮิม ที่กรุณาช่วยเหลือด้านการศึกษาโมทัศน์ของ ฟลอเรนซ์ ในคิงเกล และอาจารย์จากภาควิชาพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหา- วิทยาลัยทุกท่าน ที่ช่วยเป็นกำลังในการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณา ของอาจารย์ทุกท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านอีกครั้งไว้ ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้คำแนะนำต่าง ๆ ขอขอบคุณ British Council ที่อนุญาตให้นำภาพยนต์เรื่องฟลอเรนซ์ ในคิงเกล มาศึกษาประกอบความเข้าใจในการทำวิทยานิพนธ์นี้รวมทั้งสถาบันที่ให้ความร่วมมือ ในการทดลองใช้เครื่องมือ และเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี และท้ายสุดสมาชิก ในครอบครัวที่ช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ประไพ จิวชยากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ฆ
รายการตารางประกอบ	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ปัญหาของการวิจัย	6
สมมติฐานการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	8
ข้อตกลงเบื้องต้น	9
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากร	41
ตัวอย่างประชากร	41
วิธีดำเนินการวิจัย	43
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	46
สถิติที่ใช้ในการวิจัย	46

สารบัญ (ต่อ)

บทที่		หน้า
4	ผลการวิจัย	48
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	137
	สรุปผลการวิจัย	139
	อภิปรายผล	146
	ข้อเสนอแนะ	164
	บรรณานุกรม	166
	ภาคผนวก	
	ภาคผนวก ก. รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	175
	ภาคผนวก ข. สถิติที่ใช้และวิธีวิเคราะห์ข้อมูล	177
	ภาคผนวก ค. แบบสอบถาม	181
	ประวัติผู้เขียน	196

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลทั่วไป และโรงพยาบาลชุมชนภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง	42
2	จำนวนและร้อยละของพยาบาลวิชาชีพ จำแนกตามประเภทการทำงานและประเภทของโรงพยาบาล	49
3	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพจำแนกโดยส่วนรวมทั้ง 11 คำน	50
4	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านการสังเกตการเจ็บป่วย จำแนกเป็นรายชื่อ	52
5	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านการระบายอากาศและความอบอุ่นจำแนกเป็นรายชื่อ	54
6	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านความสะอาดของห้องและผนัง สุขลักษณะของบ้าน จำแนกเป็นรายชื่อ	56
7	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านเตียงและเครื่องนอน จำแนกเป็นรายชื่อ	57
8	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านการรับประทานอาหารและประเภทของอาหารจำแนกเป็นรายชื่อ	58
9	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพ ด้านความสะอาดส่วนบุคคล จำแนกเป็นรายชื่อ	60

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านเสียงจำแนกเป็นรายข้อ	62
11	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านการจัดดำเนินงานใน หอผู้ป่วยจำแนกเป็นรายข้อ	64
12	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านการสนทนาให้กำลังใจ และทำให้คำแนะนำจำแนกเป็นรายข้อ	66
13	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านแสงสว่างจำแนกเป็น รายข้อ	68
14	การปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลตามมโนทัศน์ของฟลอเรนซ์ ไนติงเกล ของพยาบาลวิชาชีพด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ จำแนกเป็นรายข้อ	69
15	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประเภทของโรงพยาบาลด้านการสังเกตการเจ็บป่วย ..	70
16	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประเภทของโรงพยาบาลด้านการพยากรณ์อากาศและ ความอบอุ่น	72
17	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประเภทของโรงพยาบาลด้านความสะอาดของห้องและ ผนังสัญลักษณ์ของบ้าน	75
18	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประเภทของโรงพยาบาลด้านเตียงและเครื่องนอน	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
19	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประเภของโรงพยาบาลด้านการรับประทานอาหารและ ประเภทของอาหาร	78
20	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประเภของโรงพยาบาลด้านความสะอาดส่วนบุคคล	81
21	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประเภของโรงพยาบาลด้านเสียง	83
22	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประเภของโรงพยาบาลด้านการจัดคํา เนิ่งงานในหอผู้ป่วย	86
23	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประเภของโรงพยาบาลด้านการสนทนาให้กำลังใจและ การให้คําแนะนํา	89
24	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประเภของโรงพยาบาลด้านแสงสว่าง	92
25	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประเภของโรงพยาบาลด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ	94
26	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประสภการรณการทํางานคํานการสัง เกศการ เจริญป่วย	96
27	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประสภการรณการทํางานคํานการระบายนอากาศและความ อบอุน	98
28	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ความประสภการรณการทํางานคํานความสะอาดของห้องและผนัง สุชลักษณะของบ้าน	101

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
29	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านเตียงและเครื่องนอน	102
30	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านการรับประทานอาหารและ ประเภทของอาหาร	104
31	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านความสะอาดส่วนบุคคล	106
32	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านเสียง	108
33	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านการจัดทำเนิงงานในหอผู้ป่วย	110
34	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านการสนทนาให้กำลังใจและ การให้คำแนะนำ	113
35	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านแสงสว่าง	116
36	สัดส่วนความถี่ของพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาล ตามประสิทธิภาพการทำงานด้านสภาพแวดล้อมต่าง ๆ	118
37	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านการสังเกตการ เจ็บป่วย	119
38	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านการระบายอากาศ และความอบอุ่น	121
39	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านความสะอาดของ ห้องและผนัง สุนัขลักษณะของบ้าน	123

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
40	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านเตียงและ เครื่องนอน	124
41	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านการรับประทานอาหาร และประเภทของอาหาร	125
42	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านความสะอาด ส่วนบุคคล	127
43	อุปสรรคในขณะปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านเสียง	129
44	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านการจัดค่าเงิน งานในหอผู้ป่วย	131
45	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านการสนทนาให้ กำลังใจและการให้คำแนะนำ	133
46	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านแสงสว่าง	135
47	อุปสรรคในการปฏิบัติกิจกรรมการพยาบาลด้านสภาพแวดล้อม ต่าง ๆ	136

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย